

Oppstartsmøte rullering RMP

28. Januar 2026 – Teams

Faglaga

Fylkeskommunene

Kommunene

NLR

Miljøavdelingen

Landbruksavdelingen

Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark

28.01.2026

Organisering

RMP –arbeidsgruppe

Landbrukskontorene i alle kommunene

RMP-arbeidsgruppe	
Telemark Bondelag	Trude Flatland Henrik Kjeldsen
Telemark Bonde- og småbrukarlag	Sveinung Kjellemo Sondre Aasan
Vestfold Bondelag	Hans Jørgen Olsen Røren Amund Kind
Vestfold Bonde- og småbrukarlag	Preben Fossaas Bergljot Styrvold
Telemark Fylkeskommune	Anne Skaug Nisi Line Grindkåsa
Vestfold Fylkeskommune	Karl-Otto Mauland Cathrine Engebretsen
Kommunene	Even Bjørk Helle Solberg
NLR	Svein Ivar Ånestad Silke Hanssen
Miljøavdelingen	Sigurd Anders Svalestad
Landbruksavdelingen	Everdien van Weeghel Martin Dalen Mona Skjæggestad Ellen Dagsrud

Program og forskrift

 Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Regionalt miljøprogram i jordbruket

VESTFOLD OG TELEMARK

2023 – ~~2026~~ 2027

Forskrift om regionale miljøtilskudd i jordbruket, Vestfold og Telemark

Dato	FOR-2023-03-29-444
Ikrafttredelse	29.03.2023
Endrer	FOR-2019-05-14-621
Gjelder for	Vestfold og Telemark
Hjemmel	LOV-1995-05-12-23-§3 , LOV-1995-05-12-23-§18 , FOR-2018-11-23-1751
Kunngjort	30.03.2023 kl. 15.55
Journalnr	2023-0215

Nasjonale føringer

Nasjonalt miljøprogram 2023-2026

Nasjonale miljømål og virkemidler for miljø- og klimaarbeidet i jordbruket

Rapport nr. 33/2022
01.09.2022

Oppdatert 03.04.2024

Oppdateres, ferdig september 2026

Instruks for regionale miljøtilskudd

2023-2027

7.7.2022. Oppdatert 8.1.2026.

Instruks = forskriftsmal

Omfatter meny med alle mulige tiltak

Utarbeides etter innspill:

Høring januar – april 2027

Fastsettes mai 2027

Miljøtemaer

«Miljøgoder»

Kulturlandskap

Kulturminner og kulturmiljøer

Biologisk mangfold

Friluftsliv

«Forurensning»

Avrenning til vann

Utslipp til luft

Plantevern

Jord og jordhelse

Miljøavtale

'Bestilling' fra Ldir

Hva er det vi ønsker innspill på?

- Erfaringer med dagens tilskudd, om de virker etter intensjonen eller om det er avgrensinger eller vilkår som svekker måloppnåelsen
- Brukervennlighet for søkerne
- Erfaringer med forvaltning og kontroll av tilskuddene
- Innspill til nye tiltak for å ivareta miljøformål

Innspill som omhandler eStil-RMP vil bli behandlet i de tilfellene det relateres til tiltaket. Mulighetene for endringer i fagsystemet før et nytt fagsystem utvikles, er svært begrenset.

Tidsplan

Instruks

28. Jan. Oppstart

25. Feb. Arbeidsmøte 'miljøgoder'

17. Mars Arbeidsmøte 'forurensning'

Skriftlig runde med innspill

17. Apr. Frist for å levere innspill til Ldir

September: SF invitert til diskusjonsmøter med Ldir på miljøtemaene

Okt./Nov.: Ldir utarbeider forslag til instruks og høringsnotat

Jan. 2027: Instruks ut på høring

Mai 2027: Instruks fastsettes

Program og forskrift for Vestfold og Telemark

Program: Forslag: SF skriver utkast i 2026/1e halvdel 2027

Forskrift RMP-tilskudd:

Starte i januar 2027 (når instruks kommer på høring)

Jan. – Juni 2027: Arbeidsmøter per tema (fysisk/teams?)

Sept. 2027: Regionalt miljøprogram og utkast forskrift ferdig

Okt. 2027: Ldir tar utsjekk av regionale forskrifter

Nov. 2027 – Feb. 2028: Regional forskrift på høring

Feb. 2028: Regional forskrift fastsettes

Evalueringer

NIBIO
NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Evaluering av regionale miljøtilskudd

NIBIO RAPPORT | VOL. 11 | NR. 162 | 2025

Vurdering av prinsipper og utfordringer ved RMP-tilskudd til lovpålagte tiltak

Rapport nr. 14/2025
25.03.2025

Hilde Haug Simonhjell, Pia Borg, Marianne Vileid Uleberg, Marianne Bechmann, Bolette Bele
Frederik Bøe, Frøydis Gillund, Vilde Haarsaker, Valborg Kvakkestad, Sigrun Hjalmsdottir
Kværnø, Synnøve Rivedal, Ellen Johanne Svalheim, Kirsten Semb Tørresen

Evaluering av regionale miljøtilskudd

NIBIO RAPPORT | VOL. 11 | NR. 162 | 2025

SAMMENDRAG/SUMMARY:

NIBIO har evaluert regionale miljøtilskudd i jordbruket, og der det har vært prioritert å se på miljøeffektene av ordningen og forvaltningsmodellen. Formålet med tilskuddsordningen er å bidra til å redusere forurensningen og ivareta viktige miljøverdier i jordbruket. Gjennomgangen viser at ordningen har god måloppnåelse, og de regionale prosessene og forvaltningen fungerer godt. Det pekes samtidig på en del tiltak som kan øke måloppnåelsen, redusere kompleksiteten og forbedre samhandlingen ytterligere.

Hilde Haug Simonhjell, Pia Borg, Marianne Vileid Uleberg, Marianne Bechmann, Bolette Bele
Frederik Bøe, Frøydis Gillund, Vilde Haarsaker, Valborg Kvakkestad, Sigrun Hjalmsdottir
Kværnø, Synnøve Rivedal, Ellen Johanne Svalheim, Kirsten Semb Tørresen

Oppsummering rapporten

- RMP: i 2026: 3,9 % av jordbruksavtalen (1,146 milliarder kroner)
- Omtrent 60 % av jordbruksforetakene søker RMP-tilskudd
- Instruks: 53 tiltak fordelt over 9 miljøtemaer
- Avrenning til vann største miljøtema (36 % av økonomisk ramme)
- Ingen jordarbeiding om høsten største enkelttiltak (26 % av økonomisk ramme)
- Forvaltningsmodellen bidrar til god måloppnåelse, foreslås å ikke gjøre store endringer for å redusere på denne fleksibiliteten
- Samtidig oppleves ordningen som kompleks både blant gårdbrukere og forvaltningen
 - Barrierer for å søke —————> påvirker oppnådde miljøeffekter
 - Betydelige forvaltningskostnader i kommunene og hos SF
 - Forslag: utvikle ny og brukervennlig søknads- og saksbehandlingsløsning

Oppsummering rapporten

Måloppnåelse og kostnadseffektivitet

Kulturlandskap

Anbefalinger:

- Prioriter landskap med kombinerte og dokumenterte miljøverdier.
- Utrede mulighet for sammenslåing av tiltak mellom de tre miljøtemaene.
- Vurdere klarere krav til skjøtsel for å sikre god måloppnåelse for tema biologisk mangfold.
- Vurdere oppdatering av kartlegginger etter ny metode for Nasjonalt verdifulle kulturlandskap.
- Vurdere å styrke beiting i verdifulle nære utmarksområder, (heimeheier) ved bruk av differensierte satser.
- Drift av bratt areal
- Drift av beitelag
- Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark
- Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark
- Slått av verdifulle jordbrukslandskap
- Skjøtsel av åkerholmer og gårdsdammer

Oppsummering rapporten

Måloppnåelse og kostnadseffektivitet

Kulturminner og kulturmiljøer

Anbefalinger:

- Vurdere egen tiltaksklasse for sommerfjøs.
- Innføre «Besøksseter» i alle fylker med en nasjonal minstesats.
- Vurdere å slå sammen tiltak for automatisk fredete kulturminner.
- Vurdere økt fokus på nyere tids kulturminner og vurdere om tiltaket skjøtsel av nyere tids rydningsrøyser skal videreføres.
- Drift av seter
- Besøksseter
- Skjøtsel av automatisk fredete kulturminner
- Skjøtsel av steingjerder, bakkemurer, geiler/fegater/buveier, trerekker og alléer
- Skjøtsel av kulturhistoriske områder
- Skjøtsel av enkeltstående automatiske fredete kulturminner
- Skjøtsel av nyere tids rydningsrøyser

Oppsummering rapporten

Måloppnåelse og kostnadseffektivitet

Biologisk mangfold

Anbefalinger:

- Prioriter tiltak til dokumenterte naturverdier.
- Utform tiltak som kombiner ulike tradisjonelle skjøtselsmetoder og vurder nytt rådgivningstiltak.
- Åpne for bekjempelse av fremmede og problemarter som del av tiltak.
- Videreutvikle landskapsøkologiske tiltak og endre dagens tilskudd til pollinatorsoner.
- Slått av slåttemark
- Skjøtsel av trua naturtyper
- Skjøtsel av styvingstrær
- Soner for pollinerende insekter
- Hekke- og beiteområder for fugl
- Beiting av kystlynghei
- Brenning av kystlynghei
- Skjøtsel av biologisk verdifulle arealer
- Tilrettelegging for grupper av hekkende vipper

Oppsummering rapporten

Måloppnåelse og kostnadseffektivitet

Avrenning til vann

Anbefaling:

- Videreføre eksisterende tiltak.
 - Vurdere økt omfang/sterkere målretting av nåværende tiltak og uttesting og etter hvert innføring av nye tiltak mht. å redusere nitrogentap.
 - Øke kunnskapen om effekter av nåværende og nye tiltak på potet- og grønnsaksareal, og få i gang mer omfattende utprøving av tiltak for økt praktisk erfaring.
 - Øke kunnskapen om prosesser og tiltak på flomutsatt areal.
 - Vurdere om det er aktuelt å inkludere nye/andre tiltak, f.eks. gjødslingstiltak og andre rensetiltak enn de eksisterende, herunder f.eks. rensing av grøftevann, kantsoner med alternativ utforming eller beplantning, andre typer fangdammer/våtmarker.
 - Frembring mer måledata for fosfor- og nitrogentap og effekter av tiltak i ulike produksjoner og under ulike forhold.
 - Videreutvikle kart og modelleringsverktøy som grunnlag for bedre målretting av tiltak.
- Ingen jordarbeiding om høsten
 - Gras på arealer utsatt for flom og erosjon
 - Ingen jordarbeiding på flomutsatte arealer
 - Direktesådd høstkorn og høstoljevekster
 - Grasdekte vannveier og grasstriper i åker
 - Grasdekt kantsone i åker
 - Kantsone i eng
 - Fangdam

Oppsummering rapporten

Måloppnåelse og kostnadseffektivitet

Utslipp til luft

Anbefalinger:

- Vurdere vilkår som sikrer at all spredning av husdyrgjødsel på arealet det søkes tilskudd for skjer ved hjelp av utstyret det gis tilskudd for i søknadsåret.
- Vurdere krav om arealbegrensning kombinert med minstesats for spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslanger.
- Vurdere å innføre krav om nedmolding innen 12 timer og endre tiltaksklasser til nedmolding innen 4 timer og innen og 12 timer for tilskudd til nedlegging i åpen åker.
- Vurdere å fjerne tilskudd til spredning om våren og heller stimulere utvidelse av gjødsellager.
- Vurdere nytt tilskudd til vanninnblanding i forholdet 1:1 eller mer sammen med breispredning og bruk av tilførselsslanger.
- Nedlegging av husdyrgjødsel
- Nedfelling av husdyrgjødsel
- Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange
- Spredning av all husdyrgjødsel om våren og eller i vekstsesongen

Oppsummering rapporten

Måloppnåelse og kostnadseffektivitet

Jord og jordhelse

Anbefalinger:

- Vurder differensiering av fangveksttilskudd som premierer klimaeffektive arter.
- Vurder å heve eller fjerne tilskuddstak for biokull og gjennomgå regler for mulig endring som tilrettelegger for kompost-samarbeid.
- Vurdere nye tiltak som vekstskifte og «jordvelferdsår».
- Fangvekster som underkultur
- Fangvekster sådd etter høsting
- Fangvekst med høy diversitet
- Bruk av egenprodusert kompost
- Spredning av biokull

Oppsummering rapporten

Måloppnåelse og kostnadseffektivitet

Plantevern

Plantevern

Ugrasharving i korn og andre frøvekster og radrensing i radkulturer er de viktigste ikke-kjemiske direkte metodene for ugrasbekjempelse og bidrar både til redusert bruk av kjemiske midler og til å motvirke resistens. Kostnader og risiko for dårlig ugrasvirkning og lavere avling er viktige barrierer. Flamming er kostbart, men et viktig supplement.

Anbefalinger:

- Videreføre eksisterende tiltak.
- Vurdere tilskudd til presisjonssprøytingsteknologier (DAT-sensor, robotløsninger).

- Ugrasharving i korn og frøvekster
- Mekanisk ugrasbekjempelse i radkulturer

Veien videre - Ldir

Veien videre

Direktoratene «*forslag til endringer på organisering og faglige rammer*» leveres til JA2026

- Avgrensning:
 - Tiltaksnivå (fjerne/legge til, endre vilkår, mv.) er naturlig å ta i RMPs rulleringsprosess
- Drøfte forslag til (mindre) endringer i forvaltningsmodell, organisering, rulleringsprosess, informasjonstiltak mv.
- Drøfte fordeler – ulemper ved nasjonale «føringer»

«1) Vurdere hvordan man kan redusere kompleksiteten i ordningen for å redusere belastning for kommunene, som ytterligere standardisering av tiltakene, redusere antall tiltak og tiltaksklasser, forenkle vilkår, **samt flytting av tiltak til nasjonale ordninger.**» (s. 8)